

ความก้าวหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคล่องแม่ข่าย

เดือนเมษายน ๒๕๖๙

จังหวัดเชียงใหม่กำหนดให้การพัฒนาและแก้ไขปัญหาคล่องแม่ข่าย ระยะทาง ๓๐.๕ กิโลเมตร เป็นวาระสำคัญของจังหวัด โดยแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคล่องแม่ข่ายซึ่งประกอบด้วย คณะทำงาน ๑๐ คณะ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนภายใต้แผนแม่บทคล่องแม่ข่าย (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ภายใต้วิสัยทัศน์ “คล่องสวย น้ำใส ไหลดี ชุมชนมีสุข” ซึ่งนายรัฐพล นราดิศร ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานการประชุมติดตามความก้าวหน้าโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคล่องแม่ข่าย เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๙ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

การบริหารจัดการน้ำ

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้ศึกษาออกแบบโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพน้ำคล่องแม่ข่าย จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งการขอรับสนับสนุนงบประมาณ ดังนี้
 - เฟส ๑ (เทศบาลนครเชียงใหม่): ดำเนินการในช่วงปี ๒๕๗๐-๒๕๗๑ ประกอบด้วย การวางท่อรวบรวมน้ำเสียรวม ๑๒.๐ กม. (ท่อ HDPE และ คสล.) และงานปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณร่องกระเจาะ
 - เฟส ๒ (เทศบาลนครเชียงใหม่ และเทศบาลตำบลช้างเผือก): ดำเนินการในช่วงปี ๒๕๗๒-๒๕๗๓ ประกอบด้วย การวางท่อรวบรวมน้ำเสียเพิ่มเติมครอบคลุมเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และเทศบาลตำบลช้างเผือก การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียหลังโรงพยาบาลลานนา ขนาด ๓,๐๐๐ ลบ.ม./วัน และงานปรับปรุงภูมิทัศน์ต่อเนื่องในพื้นที่ร่องกระเจาะ
- โครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำหลักเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนเมืองเชียงใหม่ ระยะที่ ๒ ของกรมโยธาธิการและผังเมือง มีผลความก้าวหน้าโครงการโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ ๘๒.๕๐ โดยงานขุดเจาะอุโมงค์ระบายน้ำแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว งานปรับปรุงคลองระบายน้ำมีผลงานร้อยละ ๙๐ และงานบ่อส่ง/บ่อรับมีความก้าวหน้าตามลำดับ โดยมีปัญหา อุปสรรค คือ
 - ท่อร้อยสายไฟฟ้า: พบท่อร้อยสายไฟฟ้าพาดผ่านตำแหน่งก่อสร้างบ่อเชื่อมต่ออุโมงค์เดิม แก้ไขโดยประสานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพื่อพิจารณาดับกระแสไฟฟ้าชั่วคราวในช่วงนอกฤดูมรสุม
 - ผลกระทบด้านการจราจร: ตำแหน่งก่อสร้างบ่อเชื่อมต่ออยู่ในจุดจราจรหนาแน่น ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้เส้นทาง จึงมีการทบทวนและแก้ไขรูปแบบก่อสร้างเพื่อให้ดำเนินการรวดเร็วขึ้นและกระทบการจราจรน้อยที่สุด โดยเปลี่ยนมาใช้ท่อเหล็กหุ้ม ค.ส.ล. และก่อสร้างด้วยวิธีขุดเปิด
 - การขออนุญาต: สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่ได้จัดส่งรูปแบบที่แก้ไขแล้ว เพื่อขออนุญาตเข้าทำการก่อสร้างในเขตทางหลวงหมายเลข ๑๑ แล้ว

การจัดการน้ำเสีย

- ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำที่จะไหลลงสู่คลองแม่ข่า พบว่าปี ๒๕๖๘: คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงเสื่อมโทรมมาก ส่วนในปี ๒๕๖๙: ผลการตรวจวัดดัชนีคุณภาพน้ำ (WQI) ในจุดต่างๆ พบว่าคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก โดยเฉพาะบริเวณร่องกระแจ สะพานอิฐราษฎร์ และลำคูไหวที่มีค่า WQI ต่ำ ซึ่งจังหวัดให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่อยู่อาศัยริมคลองแม่ข่าโดยมีการสำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่รวม ๑,๔๔๗ แห่ง มีอบรมสร้างเครือข่ายในการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลองแม่ข่าด้วยชุดตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างง่าย (Do Test Kit) พร้อมกับการติดตั้งป้ายแสดงผลคุณภาพน้ำ ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินการควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษบริเวณคลองแม่ข่า
- การดำเนินงานปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียเดิม (มีอยู่แล้ว) ผูกพัน ๓ ปีงบประมาณ และจะสิ้นสุดการดำเนินงานช่วงเดือนกันยายน ๒๕๖๙ ดำเนินการโดยองค์การจัดการน้ำเสีย ปัจจุบันการดำเนินงานภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ ๗๕.๗๘ ซึ่งล่าช้ากว่าแผนร้อยละ ๑๓.๔๖ คงเหลือระยะเวลาดำเนินการ ๑๕๖ วัน

การปรับปรุงภูมิทัศน์

ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีความก้าวหน้าโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคองแม่ข่าด้านปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม ดังนี้:

- ภาพรวมระยะทางโครงการ รวมระยะทางดำเนินการทั้งสิ้น ๔,๕๔๗ เมตร
 - ระยะที่ ๑: ระยะทาง ๗๕๐ เมตร
 - ระยะที่ ๒: ระยะทางรวม ๔๕๗ เมตร (แบ่งเป็นช่วงที่ ๑ ระยะทาง ๑๙๐ เมตร และช่วงที่ ๒ ระยะทาง ๒๖๗ เมตร)
 - ระยะที่ ๓: ระยะทางรวม ๓,๓๔๐ เมตร (แบ่งเป็นช่วงที่ ๑ ระยะทาง ๒,๗๐๐ เมตร และช่วงที่ ๒ ระยะทาง ๖๔๐ เมตร)
- สถานะการดำเนินงานรายระยะ
 - ระยะที่ ๒: โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียและปรับปรุงภูมิทัศน์ (งบประมาณปี ๒๕๖๖) มีผลงานสะสมประมาณร้อยละ ๗๕ คาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๙ ทั้งนี้ เทศบาลนครเชียงใหม่ได้บอกเลิกสัญญาจ้างตาม พ.ร.บ. จัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๓ และอยู่ระหว่างพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาเพื่อให้ผู้รับจ้างดำเนินงานต่อไปได้ตามระเบียบกฎหมาย
 - ระยะที่ ๓: โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียและปรับปรุงภูมิทัศน์ (งบประมาณปี ๒๕๖๗) ดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ โดยมีการดำเนินงานส่วนขยายผลด้านการติดตั้งแสงส่องสว่างด้วย
- ประเด็นการดำเนินงานอื่น ๆ
 - มีการติดตามความก้าวหน้าการแก้ไขความเสียหายของท่อรวบรวมน้ำเสีย โดยเฉพาะปัญหาที่พบบริเวณสะพานอิฐราษฎร์

การจัดการที่อยู่อาศัย

ตามที่จังหวัดเชียงใหม่ได้ประกาศใช้แผนและผังแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองแม่ข่าและลำน้ำสาขา ปัจจุบันมีความก้าวหน้าในการดำเนินการ ดังนี้

- เทศบาลนครเชียงใหม่และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เชียงใหม่ได้ได้มีการลงนาม MOU พัฒนาพื้นที่นาร่อง ๓ ฝ่าย (เทศบาล, พอช., เครือข่ายฯ) โดยมีแผนจัดตั้งสหกรณ์บ้านมั่นคงเมืองและดำเนินโครงการก่อสร้างบ้านพักอาศัยและสาธารณูปโภคในช่วงปี ๒๕๖๙-๒๕๗๑
- แนวทางการพัฒนาตามกลุ่มพื้นที่:
 - กลุ่มที่ดินชัดเจน: เสนอขออนุญาตใช้ที่ดินและออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)
 - กลุ่มคร่อมคลอง: ดำเนินการขอใช้ที่ดินรัฐ หรือรวมกลุ่มจัดซื้อที่ดินใหม่ (เช่น สันผักหวาน)
 - กลุ่มในเขตโบราณสถาน (ชุมชนกำแพงงาม): เน้นปรับปรุงที่อยู่อาศัยเดิมโดยการจัดผังใหม่ ขยับบ้านห่างจากกำแพงเมือง ๒-๓ เมตร และสร้างแนวกันชน (Buffer Zone) เพื่ออนุรักษ์โบราณสถาน

ข้อสั่งการ

- ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการจัดส่งข้อมูลโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพน้ำคลองแม่ข่า จังหวัดเชียงใหม่ บรรลุไว้ในแผนแม่บทคลองแม่ข่า (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
- ให้สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่เตรียมพร้อมแผนการดำเนินโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำหลักเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม พื้นที่ชุมชนเมืองเชียงใหม่ ระยะที่ ๒ ให้เสร็จโดยเร็ว เมื่อได้รับการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ดำเนินการ และพิจารณาดำเนินการออกแบบและสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งเครื่องเติมอากาศ
- ให้สำนักงานจัดการน้ำเสีย สาขาเชียงใหม่ ประสานต้นสังกัดให้การสนับสนุนงบประมาณ ดำเนินการแก้ไขความเสียหายของท่อรวบรวมน้ำเสีย บริเวณถนนอัษฎาธร อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในพื้นที่
- ให้โครงการชลประทานเชียงใหม่และเทศบาลนครเชียงใหม่บูรณาการในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ากรณีท่อรวบรวมน้ำเสียอุดตัน บริเวณถนนอัษฎาธร อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยการเติมน้ำจากคลองชลประทาน คลองซอย ๑๘ L (คูเมืองเชียงใหม่) ไปไล่น้ำเสียในคลองแม่ข่าในช่วงเทศกาลสงกรานต์

- ให้คณะกรรมการด้านการจัดการที่อยู่อาศัยจัดประชุมหารือเพื่อเตรียมการวางแผน การจัดการที่อยู่อาศัยริมคลองแม่ข่าและคลองสาขาในระยะต่อไป เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด
- ให้คณะกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคองแม่ข่า อำเภอเมืองเชียงใหม่ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกร่างแผนการพัฒนาคองแม่ข่าพื้นที่เทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

เมษายน ๒๕๖๙